

Forumul „Tinerii și lumea muncii”, important în informarea viitorilor angajați >> p.3

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Silvicultorii și-au demonstrat abilitățile în domeniu >> p.4

Actual

Sindicatul din Educație cer majorarea salariilor profesorilor

Liderii FSEȘ au avut o întrevedere cu ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, pentru a discuta principalele probleme cu care se confruntă profesorii din țară. Cea mai serioasă problemă este salariul foarte mic. >> p.2

„Strategia constă în înlăturarea condițiilor nocive: acestea conduc la amenzi, afectează imaginea angajatorului”

Interviu cu Albert RAILEAN, medic-igienist, șeful Laboratorului Controlul Factorilor de Risc al CNSM >> p.5

Dialog

Vera BUTNARI: „Crizele care au venit în ultimii ani ne-au făcut să privim lucrurile altfel și să găsim soluții neordinare” >> p.7

Pe 19 septembrie este Ziua lucrătorului aviației civile;
pe 22 septembrie – Ziua fără transport.
În a treia sâmbătă a lunii septembrie este Ziua lucrătorului din silvicultură;
în a treia duminică – Ziua lucrătorului din sfera protecției sociale a populației.

Domeniul educației, temelia oricărei societăți, la răscruce în R. Moldova

”Sindicatul trag semnale de alarmă: din cauza salariilor mici, profesorii părăsesc școlile

Natalia HADĂRCA

Pedagogii solicită majorarea salariului cu circa 20%, până la nivelul celui mediu pe economie – de circa 11500 de lei. În caz contrar, sunt luate în calcul acțiuni de protest și chiar greva, dacă liderii organizațiilor primare vor opta pentru această variantă. Declarații în acest sens a făcut Ghenadie Donos, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei (FSEȘ), care a precizat că se mizează, totuși, pe faptul că în cadrul discuțiilor cu Ministerul Educației se va ajunge la un rezultat favorabil pentru pedagogii.

„Dacă nu vor exista „răspunsuri clare” din partea autorităților, nu vom

vedea nici o mișcare până la Ziua profesorului (5 octombrie), aceasta s-ar putea transforma în într-o zi de sărbătoare, dar în una de revoltă, a spus Ghenadie Donos, într-un interviu pentru un post de radio.

Sindicatul în permanență pun problema majorării salariilor cadrelor didactice, în cadrul Comisiei tripartite, la întâlniri cu membrii Guvernului Recean. „Dan Perciun, ministrul Educației, spune că de la 1 Ianuarie se așteaptă majorări. Bine, e o intenție, repet, sunt cuvinte. Noi nu avem claritate astăzi. De aceea și eu, ca și responsabil de a aduce mesajul la cei care decid, zic că lucrurile nu se mișcă din loc la acest capitol”, a concretizat Ghenadie Donos.

El a adăugat că, dacă pe vremuri guvernarea spunea că 7% din PIB era alocat educației, acum noi avem 5,6-5,8%. „Colegii de la guvernare spun că-i suficient și-i foarte bine, că în România e mai puțin de 4%. Cred că nu putem să comparăm PIB-ul României cu PIB-ul din Republica Moldova”, a punctat liderul FSEȘ.

Totodată, el a adăugat că, din cauza salariilor nemotivate, tinerii specialiști nu se grăbesc să se angajeze în sistem. Locurile vacante, acolo unde e posibil, sunt ocupate de pensionari, dar aceasta nu e o soluție, menționează liderul sindical. El afirmă că nu există o mișcare naturală a corpului didactic și o înnoire naturală, să zicem așa, prin sosirea la facultățile

pedagogice a unor tineri buni, a unor absolvenți buni, nu cu media 5,5, cum e acum.

Președintele FSEȘ este de acord cu propunerea ministrului Educației ca la facultățile de pedagogie să fie admisi doar absolvenți cu reușite bune la învățătură. „Optăm și noi pentru calitatea procesului educațional, pentru ca această profesie să-și capete prestigiu de altădată. Școala trebuie să fie de calitate bună, indiferent dacă e la sat sau la oraș. Să nu fie nici o deosebire. Acesta-i principalul scop al tuturor, al sistemului educațional”, a afirmat Ghenadie Donos.

(Despre dezbateri la temă, în cadrul unei întrevederi cu ministrul Educației, citiți în p. 2)

2023 ABONAREA CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2023, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 25,80 lei; 3 luni - 77,40 lei; 12 luni - 283,80 lei.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Întrevedere

Sindicatetele din Educație cer majorarea salariilor profesorilor cu cel puțin 20%

Conducerea Federației Sindicale a Educației și Științei (FSEȘ) a mai făcut un pas spre realizarea sarcinilor trasate. Recent, liderii FSEȘ au avut o întrevedere cu ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciu, pentru a discuta principalele probleme cu care se confruntă profesorii din țară.

Cea mai serioasă problemă este salariul foarte mic, din cauza căruia absolenții facultăților pedagogice nu se grăbesc să se angajeze în școli. Iar mulți dintre cei care au ales să se facă profesori, după câțiva ani de activitate cu un salariu mizer, aleg să renunțe la pedagogie, pentru munci mai bine plătite. Așa s-a ajuns ca, acum, aproape o treime dintre profesorii care ne învață copiii să fie pensionari.

„Învățământul o să rămână fără cadre. În 23 de școli avem 123 de pensionari. Nu pot să fiu indiferent față de ce se întâmplă în sistemul educațional. Nu am sîstat procesul când școlile nu se încălzeau, când aveam restanțe de câteva luni la salariu. Am rezistat și nu am permis ca învățământul să se prăbușească. Ce avem noi azi? Avem condiții bune în școli, acestea sunt încălzite, dar, cu părere de rău, munca pedagogului nu este atractivă pentru tineri din cauza salariului mizer”, a menționat Nina Mirolubov, președinta Consiliului raional Ialoveni al FSEȘ.

„Prioritatea noastră, a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), în acest an, este educația și știința. Și mă refer la faptul că salariul mediu în educație și știință este sub nivelul salariului mediu la nivel național. Vorbim de 80 la sută. Consider că este o inechitate. Noi pledăm pentru o justiție socială, or nimic în țară nu poate fi fără educație. De aceea, vom insista către guvernare ca să fie majorate salariile în domeniul educației și cercetării. Noi venim și cu o solicitare de creștere a salariului la nivel național. Am reușit, anul trecut, ca să unificăm, să avem un singur salariu minim la nivel de țară. Pentru moment, este de patru mii de lei, dar considerăm că acest salariu nu permite nici beneficierea de o pensie minimă, statul trebuie să compenseze diferența. Totodată, având în vedere că suntem țară cu statut de candidat pentru integrare în Uniunea Europeană, Directiva europeană în domeniul salariului minim adecvat prevede că acesta trebuie să reprezinte 50 la sută din salariul mediu, sau, în prezent, dacă avem un salariu mediu de 11850 de lei, salariul minim în Republica Moldova ar trebui să fie de

5850 de lei. De aceea, noi am venit deja cu o solicitare către Guvern și Patronate pentru a majora salariul minim cel târziu începând cu luna ianuarie 2024, la nivel de 5850 de lei. Am inițiat aceste consultări din timp, ca să poată fi făcute calculele respective, să nu ajungem în luna decembrie și doar să fim informați că mai mult decât cu o sumă oarecare nu poate fi majorat salariul minim”, a relevat Igor Zubcu, președintele CNSM, în cadrul întrevederii cu ministrul Perciu.

Lefuri decente, adică intrarea în normalitate

Pentru a menține sistemul și a face performanță, profesorii cer lefuri decente, cu o majorare de cel puțin 20 la sută. „Profesorul, cu salariul pe care îl are acum, se descurcă foarte greu, de la o lună la alta. El mai are și alte necesități, pentru a apărea în fața elevilor într-o vestimentație plăcută, să nu se facă de rușine. Uneori, elevii sunt îmbrăcați chiar mai bine decât profesorul”, susține Dumitru Eni, președintele Consiliului raional Drochia al FSEȘ.

„Trebuie să fie luate decizii clare și concrete. Nu putem să atragem tînărul în instituția de învățământ doar majorându-i bursa. El trebuie să știe că atunci când va ieși la muncă va avea un salariu decent, care să-i permită să se întrețină pe sine și să-și întrețină familia. Mi-a spus o tînără specialistă, care a fost profesoară de matematică, iar acum face unghii, că 40 de mii, care se dau anual unui profesor, ea le face în două luni”, a afirmat Ana Cimpoieșu, președintele Consiliului raional Hîncești al FSEȘ.

„De exemplu, la Sângerei, din cele 48 de cadre didactice necesare, au venit doar 12”, a relevat președinta Consiliului raional Sângerei al FSEȘ, Ion Roșca.

„Sistemul educațional se confruntă cu multe probleme, dar de bază este cea a salarizării, de care depind și sunt în conexiune alte probleme. Salarizarea nu este atractivă pentru tinerii specialiști în primul rând. Trec acei trei ani și ei rămân la același salariu mic. Dacă va fi rezolvată această problemă, o vom

rezolva și pe cea a tinerilor specialiști. Vom începe să facem atractivă această profesie începând de la universitățile care formează acești specialiști, să facem ca el să fie stabil în acest sistem. Arderea profesională este o altă problemă. Avem cadre didactice care pleacă temporar din sistem, pleacă să-și găsească un loc de muncă mai bine plătit, să-și îmbunătățească situația materială a familiei, dar pleacă din sistem pentru cel puțin un an de zile, iar asta este grav. Și atunci instituția se confruntă cu duble probleme și iarăși apelează la profesorii pensionari”, a remarcat Galina Gumen, președinta Consiliului raional Briceni al FSEȘ.

Promit salarii mai mari, dar de la anul

La rândul său, ministrul Dan Perciu recunoaște problema din sistem, promite majorări de salarii, însă de la anul viitor. „Pe termen scurt, ceea ce putem face, sunt recalificările. Asta înseamnă instruirea profesorilor de la o disciplină să predea și la o altă disciplină, dar totodată să nu sufere cariera. Ministerul va acoperi costurile pentru 1000 de recalificări, până la final de an. În felul acesta, parțial se va reduce din presiune și din deficit, pe termen mediu. Evident, trebuie să atragem mai mulți tineri specialiști. Cât privește majorarea salariului, noi vorbim și despre învățământul superior, și de cel general. În 2024, pe învățământul superior va fi accentul nostru principal. În special, vom aloca resurse mari în această direcție, pentru ca să putem obține majorări semnificative, care vor depăși 20 la sută, în învățământul

superior. În cel general vor fi majorări la nivelul inflației, cum am spus și anterior, nu avem încă o cifră exactă, pentru că așteptăm bugetul pentru anul 2024”, a declarat Dan Perciu.

Indemnizația tinerilor profesori, într-o singură tranșă

Totodată, ministrul spune că se examinează și posibilitatea ca indemnizațiile de 200 de mii de lei, acordate tinerilor profesori, să fie transferată într-o singură tranșă. Ideea de a transfera banii în cinci tranșe nu este populară în rândul profesorilor, a mai adăugat Perciu. Parlamentul a aprobat, în luna august, în lectură finală, modificările la Codul Educației. Conform noilor prevederi, perioada de acordare a indemnizației se extinde de la trei la cinci ani, iar suma – la 200 de mii de lei, comparativ cu 120 de mii de lei acordată anterior.

Răspunzând la întrebările sindicatelor, ministrul s-a referit și la adoptarea regulamentului privind selectarea șefilor direcțiilor raionale de învățământ. „Codul Educației, adoptat în anul 2014, stipulează că șefii direcțiilor educație se aleg pentru un termen de patru ani, pentru cel mult două mandate. Întrebarea mea este – de ce unele raioane au decis să respecte Codul, în timp ce altele au făcut tot posibilul ca să evite organizarea unor concursuri de selectare? Cred că asta este incorect în raport cu cei care au respectat legislația în vigoare. De aceste schimbări sunt afectați doar cei care au fost numiți în funcție pe perioadă nedeterminată, în lipsă de concurs”, a menționat ministrul.

În prezent, din cei peste 33 de mii de pedagogi din școlile din țară, circa 30% sunt trecuți de vârsta de pensionare, iar sistemul educațional duce o lipsă de minimum 2000 de cadre didactice. Acum, salariul unui profesor „pornește de la 4000 de lei și ajunge până la 11 mii de lei.

La finalul întrevederii, s-a convenit ca discuția pe marginea problemelor abordate să urmeze pe platforma Comisiei de dialog social Minister - Sindicate.

FSEȘ a prezentat ministerului de resort decizia privind componența Comisiei din partea Sindicatelor. Rămâne să fie stabilită o agendă reală și să înceapă procedura de consultări și negocieri.

Galina MUNTEANU

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Vocea tinerilor

Forumul „Tinerii și lumea muncii”, un pas important în informarea viitorilor angajați

„Locuri de muncă și salarii decente pentru tinerii din Republica Moldova. Spuneți nu achitării salariilor „în plic”, evaziunea fiscală este în defavoarea oricărui angajat. CNSM luptă în continuare cu economia informală. Aproape fiecare a patra persoană activează informal, iar veniturile ratate la bugetul de stat ajung la 15 miliarde de lei”. Afirmăm în acest sens a făcut Igor Zubcu, președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în cadrul Forumului Comisiei de Tineret a CNSM cu genericul „Tinerii și lumea muncii”, care a ajuns la a X-a ediție. De asemenea, liderul sindical i-a îndemnat pe tineri să fie activi, pentru că ei sunt viitorul țării.

Evenimentul, care a avut loc în zilele de 8 și 9 septembrie, a reunit, în incinta Casei de odihnă și recuperare „Perlele Nistrului” din Vadul lui Vodă, peste 80 de tineri sindicaliști, reprezentanți ai sindicatelor național-ramurale.

Scopul general al forumului este de a spori nivelul de informare în rândul tinerilor cu privire la drepturile muncii, sociale și economice. În același timp, activitatea are mai multe obiective: creșterea gradului de participare a tinerilor la diseminarea informațiilor despre drepturile lor în lumea muncii; contribuția la reducerea vulnerabilității tinerilor pe piața muncii prin furnizarea de informații privind drepturile lor ca viitori angajați.

Intenția organizatorilor a fost de a ajuta factorii de decizie să recunoască nevoia de a pregăti tinerii pentru piața muncii din perspectiva drepturilor și obligațiilor angajaților; să inspire tinerii să se alăture sindicatelor și să consolideze comunitatea tineretului, membri de sindicat, la toate nivelurile.

La deschiderea forumului au participat reprezentanți ai conducerii CNSM, ai Organizației Internaționale a Muncii

(OIM) și ai Platformei Societății Civile UE - Republica Moldova, formatori sindicali, inclusiv colegi de la CNS „Cartel ALFA” din România, care au fost prezenți online.

În discursul său, Igor Zubcu a menționat activitățile mișcării sindicale din perioada anterioară și a dezlăuit câteva priorități în promovarea drepturilor tinerilor.

Președintele CNSM a relevat că este nevoie de mai multe acțiuni la nivel național pentru a integra mai bine tinerii pe piața muncii prin campanii de formare și conștientizare a drepturilor lor pe piața muncii. În acest context, liderul sindical a subliniat importanța negocierii și încheierii la nivel național a Convenției colective care vizează asigurarea protecției social-economice a tinerilor din Republica Moldova.

Igor Zubcu îi îndeamnă pe tineri să folosească în mod activ aplicația mobilă „Drepturile salariaților”, lansată de CNSM cu sprijinul Organizației Internaționale a Muncii în 2022. Aici, utilizatorii pot obține informații utile despre legislația muncii, despre activitățile sindicatelor și îi ajută să învețe cum să raporteze abuzurile angajatorului sau încălcări ale legislației muncii.

Gheorghe Buruiană, președintele Comisiei de Tineret a CNSM, a salutat reluarea acestui forum după întrerupere din cauza pandemiei de coronavirus și a spus că sunt mulți tineri dispuși să participe la dezvoltarea mișcării sindicale naționale la nivel de ramură. Astfel de activități contribuie la consolidarea coeziunii sindicale a tinerilor și promovează dezvoltarea personală și profesională, a menționat liderul sindical al tinerilor.

Măsuri de sprijin pentru tinerii NEET

Violeta Vrabie, coordonatoare de proiect din cadrul OIM, care a participat la acest eveniment, a prezentat situația și perspectivele de angajare ale tinerilor din întreaga lume, situația tinerilor NEET (categoria de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează nici un program educațional sau de formare) din UE și Republica Moldova, provocările cu care se confruntă tinerii NEET și măsurile de sprijin pentru tinerii NEET. Implementarea la nivel național este necesară, pentru a facilita integrarea mai ușoară a tinerilor pe piața muncii.

Agenda forumului a inclus o serie de activități interactive, discuții și lucru în grup. Împreună cu formatorii, participanții au discutat subiecte precum dreptul muncii, contractele individuale de muncă, sistemele de asigurări sociale, programul de lucru și perioadele de odihnă, salariile, securitatea și sănătatea în muncă, provocările pieței muncii și drepturile tinerilor. Tinerii sindicaliști au avut posibilitatea de a face schimb de experiență și de a-și împărtăși cunoștințele.

De asemenea, participanții au făcut recomandări menite să îmbunătățească integrarea tinerilor pe piața muncii. Este vorba de includerea în programele de învățământ de la toate ciclurile de studii a modulelor ce vizează pregătirea pentru piața muncii în calitate de angajat, fapt care ar contribui la diminuarea angajărilor fără contract de muncă. Al doilea aspect vizează implementarea măsurilor de susținere a tinerilor în perioada de la primă angajare, în calitate de tânăr specialist pentru toate ramurile, precum și actualizarea acestor facilități și garanții în funcție de situația pe piața muncii.

Totodată, participanții la forum au venit cu propuneri de sporire a atractivității angajării tinerilor pentru angajatori, inclusiv măsuri de relaxare fiscală pentru agenții economici care reușesc să angajeze tineri în primul an după instruire.

Precizăm că Forumul X a fost organizat de către Comisia de Tineret a CNSM, cu susținerea Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, cu implicarea centrelor sindicale național-ramurale, a Organizației Internaționale a Muncii (OIM), pentru a contribui la implementarea Strategiei CNSM pentru anii 2022-2027, cu accent pe compartimentul VIII, „Strategii pentru tineret”.

Potrivit Biroului Național de Statistică, tinerii reprezintă circa un sfert din populația țării. În ultimii 10 ani, ponderea tinerilor de vârstă universitară care pleacă peste hotare a crescut cu peste 20 la sută.

Natalia HADĂRCĂ

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Sedință

Comitetul Confederal al CNSM a aprobat o serie de hotărâri importante

Întruniți în ședință plenară, joi, membrii Comitetului Confederal al CNSM au dezbătut o serie de chestiuni și au aprobat hotărâri pe marginea acestora.

Prima chestiune inclusă pe ordinea de zi, despre măsurile întreprinse de Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova și autoritățile de resort în vederea excluderii taxei de înregistrare de stat pentru organizațiile sindicale a suscitat dezbateri aprinse. Vorba e că, pe de o parte, Guvernul a aprobat o hotărâre prin care sindicatele (și patronatele) sunt scutite de taxa de înregistrare, dar pe de altă parte, autoritățile, în particular, ASP, creează impedimente artificiale. Comitetul Confederal a aprobat o decizie prin care și-a expus poziția în această problemă.

Membrii Comitetului Confederal au discutat pe marginea raportului prezentat de Sergiu Sainciuc cu privire la activitatea Inspectoratului Muncii al Sindicatelor în semestrul I al anului 2023. Raportorul a relevat, între altele, că în primul semes-

tru inspectorii muncii din cadrul CNSM au efectuat 178 de vizite la întreprinderile și instituțiile unde există organizații sindicale. În principal, este vorba de domeniile educație, sănătate, agricultură. Au fost constatate 3600 de abateri, dintre care 360 în domeniul raporturilor de muncă, iar 3200 – în ceea ce privește sănătatea și securitatea în muncă.

S-a subliniat că principalele lacune la locurile de muncă le constituie lipsa comitetului de securitate, instruirea insuficientă a personalului. În context, au fost organizate 120 de seminare de instruire cu participarea inspectorilor muncii. Totodată, Sergiu Sainciuc a relevat că Guvernul a raportat la OIM privind la respectarea Convenției OIM nr. 161 privind serviciile de sănătate

ocupatională, raport pe marginea căruia CNSM a prezentat obiecțiile sale.

Majoritatea membrilor Comitetului Confederal care au luat cuvântul pe marginea acestei chestiuni au lansat propuneri privind îmbunătățirea condițiilor în domeniul securității și sănătății la locul de muncă.

O altă chestiune importantă a fost cea cu privire la aprobarea regulamentului concursului organizațiilor sindicale primare. Igor Zubcu, președintele CNSM, a afirmat că scopul acestui concurs este animarea, revigorarea activității organizațiilor sindicale primare. Și aici au fost opinii diferite în abordare, dar până la urmă s-a aprobat propunerea ca organizațiile participante la concurs să concureze la 10 nominalizări, iar evaluarea se va face în baza activităților din ultimul an.

Totodată, membrii Comitetului Confederal au aprobat chestiunea cu privire la organizarea vizitei de lucru a reprezentanților CNS „Cartel ALFA” la CNSM, în contextul Zilei Mondiale a Muncii Decente.

Comitetul Confederal a aprobat și alte chestiuni ce țin de viața internă a CNSM.

Cor. VP

Meseria, brățară de aur

Silvicultorii și-au demonstrat abilitățile în domeniu

Se știe, de când e lumea, că cei mai buni în brânșă sunt cei mai bine plătiți, căutați, respectați... Domeniul silviculturii nu e o excepție în acest sens. În context, pentru a spori nivelul de pregătire profesională a personalului silvic de conducere de nivel managerial inferior, cu influențe benefice asupra nivelului de gospodărire a pădurilor, a activității și culturii producției, pentru a crește prestigiul profesilor din ramura silvică, Federația Sindicatelor din Silvicultură „Sindsilva”, împreună cu Agenția „Moldsilva”, a organizat concursul „Cel mai bun maestru silvic”.

Concursul a avut în vizor următoarele direcții principale:

- cunoașterea, însușirea și dobândirea aptitudinilor aplicative în privința regimului silvic, incluzând normele tehnice de specialitate, instrucțiunile pentru managementul fondului forestier și fondului cinegetic, a hotărârilor și dispozițiilor organelor și autorităților silvice ierarhic superioare;
- generalizarea și promovarea experienței și a practicilor moderne de valoare, precum și a metodelor progresiste de lucru în silvicultură;
- stimularea autoinstruirii personalului silvic în vederea aprofundării cunoștințelor aplicative și implementării în procesele tehnologice de producție a cunoștințelor de specialitate dobândite, sporirea nivelului de pregătire profesională, cunoașterea și respectarea normelor sanitare și de protecție a muncii;
- sporirea nivelului de respectare a regulilor de ordine internă, purtarea cu cinste a uniformelor de serviciu, păstrarea într-o stare exemplară a instrumentelor, a aparatelor și utilajelor aflate la dispoziție;
- cultivarea dragostei, a pasiunii și respectului pentru meseria de silvicultor, atragerea

tineretului la această specialitate, sporirea disciplinei de muncă la realizarea sarcinilor de serviciu.

Concursul a fost organizat în două etape. Prima etapă – nivel de unitate (întreprindere, rezervație), unde participă toți maeștrii silvici din unitate, care a fost desfășurată pe parcursul lunii august. Etapa a doua – nivel de ramură (final) sau național, unde participă învingătorii primei etape, dar nu mai mult decât un reprezentant de la fiecare unitate silvică, care a avut loc la 7 septembrie.

Gazda etapei finale a fost Întreprinderea pentru Silvicultură Nisporeni - Silva, iar concursul a fost gestionat de către Comisia de organizare și Juriul desemnat din cadrul Agenției „Moldsilva” și Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice.

Concursul a fost alcătuit din două compartimente, și anume: partea teoretică (testul și procesul-verbal de contravenție silvică); partea practică (aplicații în domeniul silviculturii, împăduririlor și pepinierului silvic, dendrometrie, dendrologie, cinegetică, studiul lemnului, paza și protecția pădurilor etc.).

La concurs au participat 26 de maeștri silvici, inclusiv trei persoane din România (tehnicienii silvici din Direcțiile silvice județene ale Regiei Naționale a Pădurilor Romsilva).

Concurenții au dat dovadă de cunoștințe teoretico-aplicative remarcabile, locurile de frunze fiind ocupate de cei mai buni profesioniști. Aceștia sunt: Mihail Merlan, Întreprinderea de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Nisporeni - Silva” (locul I); Mihail Catană, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Tighina” (locul II); Gheorghe Vartic, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Călărași” (locul III); Cristian Hrehorciuc, Direcția Silvică Județeană Suceava a Regiei Naționale a Pădurilor Romsilva (locul III).

De asemenea, la nominalizarea „Cel mai experimentat maestru silvic”, Viorel Bragoi, ÎS „Rezervația Naturală Codrui”, a fost de neînvinș.

Câștigătorii au primit felicitări, diplome de merit și cadouri din partea organizatorilor.

Concursul respectiv este la a VI-a ediție și s-a remarcat printr-o organizare la un înalt nivel.

Cor. VP

Mesaj de felicitare

Stimați silvicultori, dragi colegi sindicaliști!

Pădurile joacă, indiscutabil, un rol crucial în atenuarea efectelor schimbărilor climatice și în combaterea deșertificării, dar și în asigurarea funcționării unor modele de existență și de producție durabile. În context, misiunea silviculturii de a menține și a intensifica valoarea resurselor forestiere, precum și de a spori volumul de servicii ecosistemice oferite societății de către păduri, devine extrem de importantă.

Cu prilejul frumoasei sărbători profesionale, marcate tradițional în a treia săptămână a lunii septembrie, adresez cele mai sincere și cordiale felicitări cu urări de bine și prosperitate.

În numele Federației „Sindsilva” și al meu personal, îmi exprim recunoștința pentru contribuția pe care o aduceți în administrarea și gospodărirea durabilă a pădurilor. Aportul dvs. pentru conservarea și dezvoltarea pădurilor noastre este considerabil.

Profitănd de ocazie, vă felicit din suflet și vă urez multă sănătate, noi realizări în plan profesional și personal, dârzenie, încredere în forțele proprii. Fie ca în sânul familiilor dvs. și în societate să dăinuie pacea, fericirea și bunăstarea.

Cu respect,
Ghenadie GRUBĂI,
președintele
Federației „Sindsilva”

5 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Securitatea în muncă

„Strategia constă în înlăturarea condițiilor nocive: acestea conduc la amenzi, afectează imaginea angajatorului”

Interviu cu Albert RAILEAN, medic-igienist, șeful Laboratorului Controlul Factorilor de Risc al CNSM

– Domnule Railean, ce reprezintă Laboratorul pentru Controlul Factorilor de Risc (LCFR) al CNSM și cum poate contribui acesta la înlăturarea lacunelor în activitatea întreprinderilor în ceea ce privește Securitatea și Sănătatea în Muncă (SSM)?

– Laboratorul Controlul Factorilor de Risc (LCFR), cu sediul legal: strada 31 August 1989, nr.129, or. Chișinău, este o subdiviziune în componența Inspectoratului Muncii al Sindicatelor, care, la rândul său, este parte componentă a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova. LCFR a fost organizat în conformitate cu Strategia CNSM pentru anii 2017-2022, în baza Dispoziției președintelui CNSM nr. 269 din 17.08.2017.

De la acreditarea inițială, pe 15.01.2020, până la sfârșitul anului 2022, a fost unicul laborator acreditat în domeniul factorilor fizici de risc de Centru Național de Acreditare din Republica Moldova „MOLDAC”.

Conform documentelor Sistemului de Management al Calității, Laboratorul a definit și documentat Gama activităților de

laborator, cod: GAL 5.3, și declară conformitatea prin acest document, numai pentru această gamă de activități de laborator, care exclude activitățile de laborator furnizate din exterior.

Astfel, principalele servicii asigurate de laborator sunt:

- investigații instrumentale ale factorilor fizici în mediul ocupațional și ambiental;
- înaintarea propunerilor de diminuare a factorilor și/sau acțiunii lor asupra stării de sănătate;
- acordarea ajutorului metodologic și consultativ în domeniul securității și sănătății în muncă.

Serviciile se acordă gratis angajaților membri de sindicat din organizațiile sindicale primare, care activează în unități economice, în baza solicitărilor de efectuare a măsurărilor instrumentale parvenite de la: președinții centrelor sindicale naționale-ramurale (CSNR); organizațiile sindicale primare (OSP); membrii de sindicat.

Prestarea acestor servicii gratis permite angajatorilor să se conformeze cerințelor legale în vigoare privind monitorizarea condițiilor de muncă și întreprinderea măsurilor de înlăturare și/sau diminuare a factorilor fizici de risc asupra muncitorilor, micșorând considerabil cheltuielile la acest compartiment, deoarece aceste servicii, care sunt prestate de laboratoarele Agenției Naționale pentru Sănătate Publică a agenților economici sunt contra cost.

LCFR oferă angajatorilor posibilitatea ca sumele considerabile care s-ar fi plătit pentru investigarea factorilor nocivi să fie investite în crearea condițiilor decente de muncă.

– Au apelat mulți agenți economici pentru expertizare la Laboratorul CNSM?

– La momentul actual sunt înregistrate 190 de solicitări pentru efectuarea măsură-

rilor factorilor fizici, dintre care au fost onorate 58.

– Care ar fi impactul activității Laboratorului asupra condițiilor de muncă, în vederea îmbunătățirii acestora?

– Laboratorul efectuează măsurători ale valorilor factorilor fizici și estimează rezultatele privind corespunderea sau necoresponderea lor cerințelor legale, însă îmbunătățirea condițiilor de muncă și conformarea la cerințele legale este obligația angajatorilor.

Președinții organizațiilor sindicale primare și angajatorii entităților la care se efectuează măsurătorile primesc rapoartele de testări cu concluziile respective privind corespunderea sau necoresponderea nivelurilor, inclusiv recomandările corespunzătoare. În baza lor, organizațiile sindicale primare, în colaborare cu centrele sindicale naționale-ramurale, pot negocia cu angajatorii măsurile necesare pentru înlăturarea neajunsurilor depistate.

– Unii sindicaliști din Europa, în particular, din Danemarca, fiind în vizită în Republica Moldova, nu prea înțelegeau ce înseamnă „munca în condiții nocive”. De ce și cum de mai există acest fenomen la noi?

– Strategia europenilor constă în înlăturarea condițiilor nocive, deoarece depistarea lor conduce la amenzi destul de mari, afectează imaginea angajatorului etc. Este mai convenabil de investit pentru o perioadă de lungă durată în crearea condițiilor de muncă decente, decât achitarea lunară pentru lucru în condiții nocive, cum se întâmplă adesea la noi.

Mentalitatea investitorilor străini în Republica Moldova privitor la SSM se observă la entitățile economice pe care le conduc

(S.A. „Lafarge Cement”, S.R.L. „Nefis”, TRICON S.A. ș. a.) și este diferită de cea a angajatorilor autohtoni.

– Ce ar trebui să se facă în plan legislativ, administrativ ca să fie respectat dreptul omului la condiții de muncă decente? Cum credeți, ce ar trebui să întreprindem, la diferite niveluri, pentru a ridica cultura respectării cerințelor de securitate și sănătate în muncă?

– În primul rând, este nevoie de respectarea strictă a legislației în vigoare (perfectă? imperfectă?) – așa cum este!

Apoi, este stringent necesară armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația europeană.

Totodată, este nevoie de intensificarea măsurilor de tranziție la standardele europene (de exemplu, traducerea în limba română a standardelor adoptate de Institutul de Standardizare din Moldova - ISM). Standardele vechi sunt abrogate, cele prevăzute de Organizația Internațională de Standardizare (ISO) sunt adoptate, dar nu sunt traduse din engleză, franceză, ceea ce creează impedimente în implementarea lor.

LCFR are o corespondență vastă de mai mulți ani (2017-2022) cu ISM privitor la traducerea standardelor în limba oficială a statului, pentru a fi posibil de implementat.

De menționat că abordările privind măsurarea și evaluarea factorilor fizici conform standardelor internaționale, inclusiv europene, sunt mai ample și absolut diferite de cele din fosta URSS.

– Vă mulțumesc pentru amabilitatea cu care ne-ați răspuns la întrebări și vă urăm succes în activitatea dvs. foarte utilă, iar angajaților le dorim condiții cât mai bune, decente, care să nu le afecteze sănătatea.

Interlocutor: Ilie LUPAN

Eveniment

Școala de toamnă a Consiliului de Femei din cadrul Federației SINDASP

În perioada 7-8 septembrie curent, Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice (SINDASP) a lansat Școala de toamnă pentru membrele Consiliului de Femei. Genericul activității a fost „Familiarizarea cu contractul colectiv de muncă. Burnout - Arderea profesională: cauze, simptome, metode de prevenție și diminuare”.

Obiectivul evenimentului este de a contribui la motivarea apartenenței la sindicat în rândul femeilor salariate și sporirea

abilităților de reprezentare și protejare a drepturilor acestora.

Sindicalistele au examinat modifi-

ările actuale ale legislației muncii privind protecția social-economică a salariaților, care este un obiectiv primordial al sindicatelor, au pus în discuție principalele cauze ale arderii profesionale.

Statisticile arată că, în zilele noastre, perioada petrecută la locul de muncă ocupă aproximativ două treimi din timpul nostru. Chiar dacă gradul de solicitare poate varia de la un job la altul, acesta nu exclude și nici nu diminuează consumul de energie fizică și mentală.

Participantele au menționat că sunt necesare mai multe activități ce țin de dezvoltarea tehnicilor de prevenire și diminuare a efectelor arderii profesionale. Consecințele acestora trebuie să le cunoască orice persoană a cărei profesie implică o responsabilitate deosebită și interacțiuni frecvente cu oamenii.

Cor. VP

» CONSULTAȚII

6

Economistul

Pensia de urmaș: cine poate beneficia de aceasta și în ce condiții

Cine are dreptul la pensia de urmaș și cum se calculează aceasta?

Eugen Iavorschi, Chișinău

Ana MOLDOVANU,
consilier superior
în Departamentul
protecție
social-economică
al CNSM

Conform Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, pensia de urmaș se acordă dacă persoana decedată beneficia de pensie pentru limită de vârstă sau de pensie de dizabilitate ori îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii de dizabilitate, prevăzute de prezenta lege.

Pensia de urmaș se acordă indiferent de durata stagiului de cotizare, în cazul în care decesul înțreținătorului a survenit în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale.

Aceasta, pensia de urmaș, se stabilește în cazul în care înțreținătorul, decedat în urma unei boli generale, a realizat un stagiul de cotizare care i-ar fi acordat dreptul la stabilirea pensiei de dizabilitate.

Persoanele care au dreptul la pensia de urmaș:

1) copiilor până la vârsta de 18 ani sau, dacă își continuă studiile în instituții de învățământ de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 23 de ani;

2) soțului supraviețuitor dacă, la momentul decesului înțreținătorului sau pe parcursul a cinci ani după deces, a împlinit vârsta de pensionare prevăzută la art. 41 alin. (1) sau a fost încadrat în grad sever sau accentuat de dizabilitate, a avut cel puțin 15 ani de căsătorie cu persoana decedată și nu s-a recăsătorit;

3) soțului supraviețuitor sau tutorelui (curatorului) care are în îngrijire copiii sub vârsta de trei ani ai înțreținătorului decedat, pe perioadele de neîncadrare în muncă sau de aflare în concediu pentru îngrijirea copilului până la vârsta de trei ani;

Pensia de urmaș stabilită copiilor se păstrează și după înfierea lor. În caz de deces al înfiătorului, copiii înfițați pot opta pentru o singură pensie: sau pentru părintele decedat, sau pentru înfiătorul decedat.

Calcularea pensiei de urmaș

Pensia de urmaș, în cazul în care înțreținătorul era beneficiar de pensie pentru limită de vârstă sau de pensie de dizabilitate severă, se stabilește procentual din pensia pentru limită de vârstă sau din pensia de dizabilitate severă aflată în plată sau actualizată, după caz. Iar în cazul în care înțreținătorul nu era beneficiar de pensie sau era beneficiar de pensie de dizabilitate accentuată sau medie, se stabilește procentual din pensia potențială calculată pentru dizabilitate severă. De regulă, cuantumul pensiei de urmaș se calculează în mărime de 50% pentru fiecare urmaș.

Însă cuantumul pensiei de urmaș în cazul copiilor până la vârsta de 18 ani sau, dacă își continuă studiile în instituții de învățământ de zi (secundar, mediu de specialitate și superior), până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 23 de ani, se calculează în mărime de 75% pentru fiecare urmaș, dar nu mai puțin decât cuantumul alocației sociale pentru pierderea înțreținătorului.

Cuantumul pensiei de urmaș în cazul copiilor rămași fără ocrotire părintească în urma decesului ambilor părinți reprezintă însumarea drepturilor de urmaș calculate după fiecare părinte.

Plata pensiei de urmaș

Copiii până la vârsta de 18 ani sau, dacă își continuă studiile în instituții de învățământ de zi – până la 23 de ani, inclusiv celor aflați la înțreținerea deplină a statului, pensia de urmaș se plătește integral.

Soțului supraviețuitor sau tutorelui (curatorului) care are în îngrijire copiii sub vârsta de trei ani ai înțreținătorului decedat, pe perioadele de neîncadrare în muncă sau de aflare în concediu pentru îngrijirea copilului până la vârsta de trei ani, pensia de urmaș se plătește numai în cazul în care nu realizează venituri pasibile de asigurări sociale de stat.

Soțului supraviețuitor, aflat la înțreținerea deplină a statului, pensia de urmaș i se plătește în mărime de 25% din pensia stabilită.

Termenul de acordare a dreptului la pensie - de la data decesului înțreținătorului, dacă cererea și actele necesare au fost depuse în termen de 90 de zile de la această dată.

În cazurile în care actele necesare au fost depuse după expirarea termenului prevăzut, pensia se acordă de la data prezentării ultimului act necesar.

Rețineri din pensia de urmaș, stabilită părintelui sau tutorelui (curatorului), pentru copii nu se efectuează, cu excepția cazurilor de plată necuvenită.

Cetățeanul și legea

Brubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Concedierea în cazul insolvenței sau reorganizării întreprinderii

Din cauza insolvenței sau a reorganizării întreprinderii, deseori, unii angajatori, aplică abuziv și neintemeiat concedierea salariaților fără a acorda garanțiile juridice cuvenite acestora. Care sunt garanțiile juridice ale salariaților concediați în legătură cu insolvența sau reorganizarea întreprinderii și dacă, în asemenea cazuri, poate fi aplicată concedierea pe motivul deținerii de către salariat a statutului de pensionar pentru limită de vârstă?

Alexandru Șupac, Chișinău

Noțiunea de insolvență, potrivit art. 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 (Legea nr.149/2012), este definită ca situație financiară a debitorului caracterizată prin incapacitatea de a-și onora obligațiile de plată.

Insolvențabilitatea sau declararea de către instanța de judecată a persoanei juridice insolventului nu este prevăzută de lege ca motiv de concediere.

Cu referire la reorganizare, trebuie subliniat în mod deosebit dispoziția art. 197 prim din Codul muncii, care dispune că reorganizarea unității nu constituie, în sine, temeiuri de încetare a contractului individual de muncă, cu excepțiile prevăzute la art. 86 alin. (1) lit. f). Excepția dată se referă la schimbarea proprietarului unității (în privința conducătorului unității, a adjuncților săi, a contabilului-șef). Totodată, concedierea salariaților poate interveni, în asemenea cazuri (în cazul reorganizării unității), ca urmare a reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate.

Același articol 197 prim din Codul muncii stabilește că, în caz de reorganizare a unității, cesionarul preia toate drepturile și obligațiile existente la data producerii evenimentului ce decurge din contractele individuale de muncă și din contractele colective de muncă în vigoare.

Un alt aspect demn de remarcat, în materia încetării contractelor individuale de muncă sau protejării drepturilor și intereselor de muncă ale salariaților în perioada insolvenței unității, rezultă din prevederile art. 95 alin. (1) din Legea nr. 149/2012, care dispune în mod expres că, „în cazul rezilierii contractelor individuale de muncă încheiate de debitor cu angajații săi, se aplică prevederile legale privind lichidarea și reorganizarea extrajudiciară a întreprinderii”.

În contextul acestei dispoziții legale, este de precizat că, potrivit art. 2 din Legea nr. 149/2012, noțiunea „debitor” semnifică „orică persoană, indicată la art. 1 alin. (2), care are datorii la plata creanțelor scadente, inclusiv a creanțelor fiscale, împotriva căreia a fost depusă în instanța de judecată o cerere de intentare a unui proces de insolvență”.

Așadar, prevederile art. 95 alin. (1) din Legea nr. 149/2012 specifică două situații sau chiar condiții, care vizează încetarea contractelor individuale de muncă încheiate de debitor cu angajații săi, și anume, rezilierea contractelor: 1) cu aplicarea prevederilor legale privind lichidarea extrajudiciară a întreprinderii și 2) cu aplicarea prevederilor legale privind reorganizarea extrajudiciară a întreprinderii.

Lichidarea extrajudiciară a întreprinderii. Prevederile legale în materia rezilierii contractelor individuale de muncă, drept urmare a lichidării extrajudiciare a întreprinderii, constituie, stipulările Codului muncii, în principal: art. 86 alin. (1) lit. b) – motivul concedierii (lichidarea unității); art. 88 – procedura de concediere în cazul lichidării unității; art. 186 – indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu lichidarea unității și altele.

Reorganizarea extrajudiciară a întreprinderii. Prevederile legale în materia rezilierii contractelor individuale de muncă, inclusiv ca urmare a reorganizării extrajudiciare a întreprinderii, vizează reglementările Codului muncii, în primul rând: art. 86 alin. (1) lit. c) – motivul concedierii (reducerea numărului sau a statelor de personal din unitate); art. 88 – condițiile de concediere în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate; art. 183 – dreptul preferențial la menținerea la lucru în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal; art. 186 – indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu reducerea numărului ori a statelor de personal la unitate etc.

Astfel, prin natura sa juridică, dispoziția art. 95 alin. (1) din Legea nr. 149/2012 are un caracter de protecție a salariaților în perioada de insolvență a întreprinderii sau, mai bine spus, în cazul rezilierii contractelor individuale de muncă încheiate de debitor cu angajații săi.

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 88 din Codul muncii, care dispun că angajatorul este în drept să concedieze salariații de la unitate în legătură cu lichidarea acesteia ori în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal (art.86 alin.(1) lit. b) și c)) doar cu condiția că:

va emite un ordin motivat din punct de vedere juridic sau economic cu privire la lichidarea unității ori reducerea numărului sau a statelor de personal;

va emite un ordin cu privire la preavizarea, sub semnătură sau prin altă modalitate care permite confirmarea recepționării/inștiințării fiecărui salariat vizat, cu două luni înainte de lichidarea unității ori de reducerea numărului sau a statelor de personal. În caz de reducere a numărului sau a statelor de personal, vor fi preavizate numai persoanele ale căror locuri de muncă urmează a fi reduse;

va acorda salariatului ce urmează a fi concediat o zi lucrătoare liberă pe săptămână cu menținerea salariului mediu pentru căutarea unui alt loc de muncă și altele.

Mai mult, în scopul protejării drepturilor și a intereselor de muncă ale salariaților supuși disponibilizării, art. 183 din Codul muncii prevede dreptul preferențial la menținerea la lucru în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal.

(Va urma)

Dialog

Vera BUTNARI: „Crizele din ultimii ani ne-au făcut să privim lucrurile altfel și să găsim soluții neordinare”

Interviu cu Vera Butnari, președinta Organizației sindicale primare de la Liceul Teoretic din satul Molești, raionul Ialoveni, reprezentantă a Federației Sindicale a Educației și Științei. Acesta a fost realizat în cadrul campaniei „Organizația primară – energia mișcării sindicale”, parte a unei serii de interviuri cu genericul „Istorie de succes ale femeilor lideri de sindicat din mediul rural”.

– Doamnă Butnari, când ați început activitatea în calitate de lider sindical?

– Activez de peste 30 de ani în cadrul actualului Liceu Teoretic din satul Molești, raionul Ialoveni, care pe timpuri se numea Școala medie de cultură generală. Am făcut studiile la Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Drept. Interesul pentru activitatea sindicală mi-a apărut încă în perioada studenției. Eram o fire energică și curioasă, dornică de a cunoaște cât mai multe. Am fost membră de sindicat pe toată durata studiilor universitare. Am fost aleasă ca membră a comitetului sindical de la Universitate, unde am venit cu diferite idei și propuneri. Ulterior, când am început activitatea în câmpul muncii, am continuat să fiu membră de sindicat. În anul 2016, am fost aleasă de către angajații liceului să le reprezint interesele în calitate de lider sindical.

– Ce înseamnă a fi lider sindical într-o instituție de învățământ?

– În calitate de lider sindical, trebuie să apleci urechea și să fii atent la toate nevoile membrilor de sindicat, pentru a le apăra drepturile și interesele. Mă refer aici la problemele cu care se confruntă atât cadrele didactice, cât și personalul auxiliar. Toți angajații instituției noastre sunt membri de sindicat. Am depus toate eforturile pentru ca în colectivul de muncă să existe unitate. Consider că ar fi bine ca în fiecare instituție să existe organizația sindicală, pentru a proteja salariații. Trebuie să menționez că activitatea sindicală înseamnă nu doar apărarea drepturilor salariaților. Organizația sindicală are rolul de a călăuzi salariații atunci când se confruntă cu diferite probleme, fie că vorbim despre tineri specialiști sau cadre cu mai multă experiență de muncă. Sunt foar-

te recunoscătoare Federației Sindicale a Educației și Științei pentru că a reușit să negocieze Convenția colectivă de ramură care conține multe beneficii pentru cadrele didactice, pentru toți angajații din sistemul educațional. În baza Convenției, Comitetul sindical din cadrul liceului, cu participarea Comisiei de mediere, a negociat cu administrația instituției și am elaborat Contractul colectiv de muncă, unde sunt incluse un șir de beneficii pentru salariați, apreciate de colectivul de muncă, format preponderent din femei. Este important faptul ca acele prevederi care sunt incluse în Contractul colectiv să fie respectate, iar drepturile angajaților să nu fie încălcate. Anual, acest Contract este revizuit și analizăm minuțios cum sunt respectate prevederile stipulate. Avem o colaborare frumoasă cu administrația instituției. Abordăm problemele care apar și identificăm soluții prin dialog.

– Care sunt principalele probleme cu care vă confrunțați?

– Una din principalele probleme este nivelul de salarizare. Dacă e să vorbim despre un salariu decent, acesta astăzi ar trebui să fie de cel puțin 1000 de euro pentru un pedagog. Discutăm, evident, cu absolvenții liceului nostru, care activează în diferite domenii, și vedem că nivelul de salarizare este mult mai mare decât al unui pedagog. Însă un cadru didactic pregătește și un jurist, un parlamentar, un medic, inginer, pe toți, de fapt. Baza este pusă în școală. Noi însă suntem optimiști și încercăm să facem față tuturor problemelor. Depunem toate eforturile pentru a oferi elevilor condițiile necesare, pentru a desfășura un proces educațional de calitate. O altă problemă este motivarea tinerilor specialiști. Cu regret, puțini tineri care absolvesc instituțiile ce pregătesc viitorii

pedagogi aleg să vină să lucreze în școli. Cei care totuși vin muncesc 3-5 ani și pleacă. Tânărul specialist trebuie să facă față la multe provocări legate de cheltuielile necesare astăzi pentru a întreține o familie, probleme legate de lipsa spațiului locativ ș. a. Cu toate acestea, în urma activității structurilor sindicale ierarhic superioare, la nivel național, în dialog cu partenerii sociali, sunt depuse eforturi pentru a atrage tinerii în sistemul educațional, dar mai sunt multe de făcut în această direcție.

– Cum faceți față provocărilor cu care vă confrunțați în ultimii ani?

– Sunt, într-adevăr, ani cu mai multe crize și dificultăți pe care nu le-am mai întâlnit. Trebuie să spunem totuși că aceste crize care au venit de-a valma ne-au făcut să privim lucrurile altfel și să găsim soluții neordinare la problemele cu care ne con-

fruntăm. Femeile se confruntă cu foarte multe probleme legate de fluxul de migrație a populației destul de mare. Fenomenul migrației are urmări asupra întregii familii. Femeile trebuie să facă față problemelor casnice, legate de educația copiilor, grija de părinții vârstnici. O altă problemă cu care se confruntă femeile din mediul rural este accesul la o infrastructură de calitate – apă, canalizare, comunicații, servicii medicale etc. Sunt foarte multe localități rurale care nu beneficiază de astfel de servicii. Dar femeile din țara noastră sunt optimiste și descurărate, indiferent de dificultățile pe care le întâmpină. Cu toate acestea, consider că autoritățile ar trebui să acorde mai multă atenție problemelor cu care se confruntă femeile în mediul rural. Însă, indiferent de probleme, femeile trebuie să fie active și rolul organizațiilor sindicale în protecția drepturilor femeilor este foarte important. Femeile trebuie să-și exprime punctul de vedere vizavi de problemele social-economice, probleme de familie sau ale comunității.

– Cum apreciați lansarea de către CNSM a campaniei „Organizația primară – energia mișcării sindicale”?

– Campanie este foarte binevenită. Este important să fie atrași cât mai mulți salariați în sindicate, iar angajații să înțeleagă beneficiile pe care le presupune apartenența la sindicate. Prin unitate, solidaritate, este mai ușor să fie soluționate mai multe probleme actuale în favoarea angajaților. Sper că această campanie va avea o continuitate.

– Ce mesaj aveți pentru femeile sindicliste?

– Îndemn femeile sindicliste să fie bine informate, să fie active, solide, curajoase. Dacă vom fi bine informate, ne vom cunoaște mai bine drepturile și vom fi mai puternice, pentru a îmbunătăți situația femeilor din Republica Moldova. De asemenea, pentru că suntem la început de noul an școlar, doresc întregii comunități pedagogice multă sănătate, putere și răbdare.

– Vă mulțumim pentru interviu și vă urăm succes!

Interviu realizat de Ion SCLIFOS

Mai multe informații despre campania „Organizația primară – energia mișcării sindicale” puteți accesa pe pagina web a CNSM www.sindicat.md și pe site-ul www.vocea.md

– Sunt respectate drepturile femeilor în mediul rural?

– În ceea ce privește respectarea drepturilor femeilor, pot spune că este o problemă la nivel de țară. Femeile nu-și cunosc suficient de bine drepturile, în special,

Tradiție culturală

Festivalului Internațional de Operă și Balet „Maria Bieșu”

La Teatrul Național de Operă și Balet este în plină desfășurare Festivalul Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”. Evenimentul a început, pe 7 septembrie, cu opera „Macbeth”. A fost un adevărat regal al operei, cu maestrul Nicolae Dohotaru, Artist al Poporului, la pupitrul dirijoral. În rolurile principale au evoluat oaspeții ai festivalului: baritonul Pedro Carillo (Italia) și soprana Khatuna Chohonolidze din Georgia. Admiratorii festivalului din acest an au putut deja urmări și baletul clasic „Lacul lebedelor”.

Festivalul a readus în anul curent și o frumoasă tradiție – concertul de la Sala cu Orgă, patronat pe vremuri de primadona Maria Bieșu, cu genericul Ave Maria. Sub bagheta renumitului dirijor Alexandru Samoilă, Artist al Poporului, Orchestra Națională de Cameră i-a purtat pe spectatori într-o călătorie muzicală memorabilă. În calitate de invitați speciali au evoluat soprana de renume mondial Anna Samuil din Germania și violonista Tatiana Samouil

din Belgia. Săptămâna viitoare, admiratorii festivalului vor putea urmări și operele „Turandot” și „Don Quijote”.

Festivalul va culmina cu un concert de gală, pe data de 24 septembrie. Potrivit organizatorilor, finalul evenimentului va bucura publicul cu prestația unor artiști excepționali, soliști de operă și balet, nume sonore în plan internațional, Orchestra, Corul și Trupa de balet ale Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”.

„Festivalul Internațional de Operă și Balet „Maria Bieșu”, aflat la cea de-a 31-a ediție, continuă să marcheze o tradiție culturală

impresionantă în inima Republicii Moldova. Acest eveniment deosebit a evoluat într-o emblemă a culturii naționale și a câștigat prestigiu și recunoaștere la nivel internațional, aducând în prim-plan artiști de operă și balet de un înalt calibrul”, a estimat Nicolae Dohotaru, director artistic la TNOB „Maria Bieșu”, în cadrul unei conferințe de presă.

Bugetul festivalului constituie 1,7 milioane de lei. Evenimentul este susținut de Ministerul Culturii din Republica Moldova, dar și de instituții partenere, printre care Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu”.

Cor. VP

Valori de unicat

Zilele Filmului Românesc la Chișinău

Cele mai noi producții românești din ultimul an, premiate la festivalurile de la Cannes, Veneția și San Sebastian, vor putea fi văzute în cadrul ediției a noua a Zilelor Filmului Românesc (ZFR) la Chișinău, care va avea loc între 21 și 24 septembrie la cinematograful Cineplex Loteanu.

Evenimentul va fi deschis cu proiecția în premieră în Republica Moldova a celui mai recent film realizat de Cristian Mungiu, „R.M.N.” (2022). ZFR îi dedică celebrului cineast secțiunea Focus din acest an, care va mai cuprinde „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile” (2007), singurul lungmetraj românesc laureat cu prestigiosul premiu Palme d'Or la Festivalul de la Cannes, precum și filmul său de debut, „Occident” (2002), care a avut de asemenea premiera pe Crozetă, în secțiunea Quinzaine des réalisateurs.

Cristian Mungiu se va întâlni cu publicul de la Chișinău după proiecțiile cu „R.M.N.” și „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile”.

Secțiunea de filme noi din acest an reflectă o direcție recentă tot mai puternică: dorința multor regizori români de a încerca cinematografia de gen. Publicul din Republica Moldova va putea să vadă, astfel, cinci producții românești surprinzătoare, care au elemente de thriller, de film de acțiune sau chiar de horror.

În acest an, Zilele Filmului Românesc vor avea loc și în alte șapte orașe din Republica Moldova: Hâncești (21 septembrie), Nisporeni (22 septembrie), Călărași (23 septembrie), Orhei (24 septembrie), Soroca (28 septembrie), Bălți (30 septembrie - 1 octombrie) și Cahul (7-8 octombrie), unde vor fi prezentate câteva dintre peliculele din selecția de la Chișinău.

ZFR este un eveniment organizat de către Asociația Cineaștilor Independenți din Republica Moldova Alternative Cinema și o casă de producție din România. Proiectul este realizat cu sprijinul Departamentului pentru Relația cu Republica Moldova al Guvernului României, Ministerului Culturii din Republica Moldova, Centrului Național al Cinematografiei din Moldova, al Primăriei Municipiului Chișinău, Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău.

Cor. VP

Mesaj de felicitare

În numele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole, adresez celor care muncesc în păduri și domeniile conexe sincere felicitări cu ocazia Zilei profesionale.

Vă urăm realizarea hotărârilor din 4 august 2023, adoptate de către Consiliul General al Federației „Sind-silva”, să vă aduceți aportul la elaborarea politicii de stat în domeniul silviculturii și să stabiliți prioritățile de activitate, pentru a soluționa multiplele probleme, pentru a ridica silvicultura națională la nivelul celei europene.

Exprimăm întreaga noastră considerație pentru contribuția pe care o aduceți în administrarea și gospodărirea durabilă a pădurilor moldave.

Avem convingerea că și pe viitor silvicultorii vor activa cu mai multă perseverență și dăruire, stând la straja patrimoniului forestier național - Măria sa Pădurea!

Cu respect, Boris BABICI, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole

Sport

Naționala de fotbal a învins selecționata Insulelor Feroe

Naționala Republicii Moldova a învins duminică selecționata Insulelor Feroe cu 1-0, într-un meci din grupa „E” de calificare pentru Campionatul European de fotbal, care va avea loc în Germania în anul 2024.

Moldova a urcat astfel pe locul doi în clasament, cu 8 puncte, la egalitate cu liderul grupe, Cehia.

„În premieră, Moldova are șanse reale pentru o calificare istorică la un turneu final de anvergură”, estimează Federația Moldovenească de Fotbal (FMF).

Următorul meci din preliminarii tricolorii îl vor juca pe 15 octombrie, în Polonia.

Halterofilul Marin Robu a cucerit medalia de argint în proba smuls la Mondiale

Halterofilul Marin Robu a cucerit medalia de argint în proba smuls la Campionatul Mondial din Arabia Saudită, a anunțat recent Comitetul Național Olimpic și Sportiv (CNOS).

Sportivul a ridicat 173 kg, fiind întrecut de armeanul Andranik Karapetyan (175 kg). Robu a ocupat locul 9 la stilul aruncat cu 197 kg, iar la total s-a clasat pe locul 6, cu 370 kg.

Campion mondial în categoria de greutate 89 kg a devenit iranianul Mirmostafa Javadi (384 kg).

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Inregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Svetlana BĂLAN

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Edit Tipar Grup” SRL
str. Feredealui 4, mun. Chișinău. Com.: 732